

שירה יצחק, חזקי אריאלי¹

התפיסה החינוכית

בעשור האחרון, אנו נמצאים בעיצומה של מהפכה מרתקת, המקיפה את רוב תחומי חיינו – מהפכת האיכות והמצוינות, פריצת הגבולות ושבירת מושג "הבלתי אפשרי". מהפכה זו באה לידי ביטוי בהתפתחות הטכנולוגית רבת ההיקף בה נמצאת החברה בישראל המובילה במערך העולמי בשיעור הגילויים המדעיים ברפואה, בתקשורת, בתעופה, בחקלאות ובתחומים רבים אחרים.

בד בבד עם ההתפתחות הטכנולוגית, עולה בעשור הנוכחי המודעות הצרכנית והאזרחית לאיכות המוצר, לאיכות השירות, לאיכות שלטונית. עולה מודעות לאיכות הסביבה שבה אנו חיים, לניקיון סביבתי, לאוויר נקי יותר ואף לאיכות גבוהה יותר בביצוע, בבקרת האיכות ובהעלאת הסטנדרטים בתחומי חיינו השונים.

העולם משתנה אל מול עינינו בצעדי ענק. עידן המידע והתקשורת ההופך את כדור הארץ לכפר קטן, מקרב אותנו אל מרכז העשייה העולמית אשר שם אין מקום לפשרות בתחומי איכות המוצר. הדרישה

היא ביצוע מושלם בתוכן ובצורה. בעידן זה, הולכת ונשללת הלגיטימיות לרשלנות. בקרת איכות, הערכה והפקת לקחים מטעויות הינם מושגים מרכזיים בתרבות של היום.

בעידן חדש זה נדרשת מאלה המעוניינים להיות שותפים בעשייה ולא צופים מהצד, השכלה רחבה ורוב תחומית, הבנת הפיתוחים והחידושים בתחומים השונים, שמירה על עדכון מתמיד לצד שיפור וטיפול מיומנויות וכישורים המהווים את כלי המשחק בעולם החדש והמרתק המתפתח אל מול עינינו. מציאות זו מחייבת השקעה מיוחדת בחינוך למצוינות וטיפול המצוינות כערך תרבותי-חברתי בעולם דינמי ומשתנה. בכתבה זו נציג את התכנית "מצוינות 2000" הפועלת לטיפול מצוינות ומצוינים במערכת החינוך.

במבט לאחור

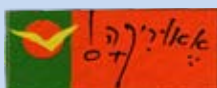
המשק הישראלי אשר פועל בתנאים קשים, השכיל לנווט דרכו ולהתמודד היטב בעולם הגלובאלי והתחרותי. הכלכלה הישראלית ידעה לאורך השנים משברים קשים – החל בשנות הצנע עם קום המדינה, אחר-כך בהיפר-אינפלציה בשנות ה-80, וכלה בשנות מיתון כלכלי.

למרות משברים אלה, הגיעה כלכלת ישראל בשנים האחרונות להישגים חסרי תקדים, הבאים לידי ביטוי באחוזי צמיחה גבוהים ובממדים כלכליים חיוביים. שיעור הצמיחה

1 שירה יצחק, מנהלת יחסי ציבור של המרכז הישראלי למצוינות בחינוך.

מר חזקי אריאלי, יו"ר המרכז הישראלי למצוינות בחינוך.

המאמר מתבסס על דברים מתוך נאומו של מר חזקי אריאלי בכנס הרצליה 2008.

האחרונים בדרגת ההישגים? התשובה נעוצה בחוסר התאמה של מערכת החינוך לשינויים שחלו בעידן הנוכחי.

שיטות הוראה וגישות פדגוגיות ודידקטיות אשר היו נכונות לשנות ה-60 של המאה הקודמת, אינן בהכרח מתאימות לדרישות ולציפיות החינוכיות של ימינו. בעידן כזה פונה החברה אל מערכת החינוך בכלל ואל כל מחנך ומחנכת בפרט בשאלה ובציפייה: האם אתם איתנו? האם אנו יכולים לפנות אליכם, לצפות מכם ולסמוך עליכם שתדעו להכין את ילדינו – דור העתיד, להוביל מחר את העולם החדש?!

הציפייה מאיתנו המחנכים הינה להכין את דור העתיד להתמודדות ערכית, מוסרית, לימודית, כישורית וחברתית בהתאמה למציאות המתחדשת. זוהי ציפייה לגיטימית והכרחית בחברה בריאה ומתוקנת; זוהי ציפייה אשר אנו המחנכים יצרנו, ובצדק, בעצם הגדרת תפקיד המחנך בחברה.

ישנם הטוענים כי תפקידם של המחנכים בסביבה טכנולוגית מתקדמת מצטמצם והופך ללא רלוונטי, שכן הילדים יכולים ללמוד ולהבנות ידע בעזרת מידע שנגיש לכל ברשת האינטרנט. הטוענים זאת, אינם מבינים את מקצוע החינוך: דווקא בעידן החדש, הופך תפקיד המחנך להיות חיוני, משמעותי ואף קריטי. תפקידנו, כמורים וכמחנכים, לייצר סולם ערכים חדש הנגזר מהמציאות החדשה: לתת משמעות ערכית עמוקה למושגים כגון: "פריצת גבולות מתמדת", שבירת המונח "בלתי אפשרי" (של אינדיבידואליזם חברתי) ועוד.

מי יקנה לתלמידים כלים להתמודדות עם הדילמות הערכיות העצומות שמציבים בפנינו המדע והטכנולוגיה המתפתחים, כמו למשל, שאלות מוסריות הנובעות מיכולתנו לשבט יצורים חיים? מי יחשוף בפני התלמידים את מיומנויות החשיבה המורכבות הנדרשות מהם על מנת שיוכלו לקחת חלק ולהיות שותפים בהוויה החדשה? תפקיד זה מונח על כתפינו המחנכים!!

במשק הישראלי, משנת 1990 ואילך, היה בשיעור ממוצע גבוה, יחסית למדינות ה-OECD². בארבע השנים האחרונות, עמד שיעור הצמיחה של מדינת ישראל באופן יציב על חמישה אחוז ויותר.

גם בתחום האקדמי-מדעי, ישראל ממוקמת בראש הדירוג העולמי. בשנים האחרונות, מדורגת ישראל במקום הראשון בעולם בפרסומים מדעיים בתחום מדעי המחשב, ובמקום השלישי בתחום הביו-רפואי. במדד מספר הפרסומים המדעיים לנפש, דורגה ישראל במקום השלישי מתוך שלושים ותשע מדינות בעולם. מתוך מדד ה-Red Herring היוקרתי, שהתפרסם בשנת 2007, עולה כי עשר חברות סטארט-אפ, מתוך מאה החברות המצטיינות בעולם, הן ישראליות. רשימת ההישגים עוד ארוכה ומכובדת וכוללת תחומים רבים ומגוונים נוספים, כגון: חקלאות, תעשייה, ננו-טכנולוגיה, רפואה ועוד.

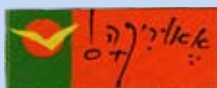
הישגים אלה משקפים פירות של השקעה חינוכית מלפני שלושה עשורים ויותר. קיים קשר הדוק בין החברה לבין מערכת החינוך שלה אשר מזינים זה את זה ומשפיעים הדדית, בבחינת חברה בונה חינוך וחינוך בונה חברה. רוב רובה של עשייה ברוכה זו, הינה תוצר של ישראלים מצוינים אשר בעצמם הינם פרי מערכת החינוך הישראלית – המערכת של שנות ה-60 וה-70.

על פי אותה משוואה, אם ברצוננו לצפות איך ייראה מצבה של מדינת ישראל בעשורים הבאים, עלינו לבחון את מצבה של מערכת החינוך היום.

במבט לפני

בעשורים האחרונים, אנו עדים לחוסר שביעות רצון מהישגי התלמידים, מרמת הידע והמיומנויות שהם מפגינים. הכרת הבעיה הינה התוויית הדרך לפיתרון. רבים שואלים כיצד קרה שבמבחנים הבין לאומיים (TIMSS ו-PISA) התדרדרנו במשך השנים אל המקומות

2 מדינות ה-OECD: הארגון לשיתוף פעולה ולפיתוח כלכלי (OECD – Organisation for Development and Economic Co-operation and

התכנית "מצוינות 2000"

כללי

"מצוינות 2000" הינה תכנית חינוכית ייחודית המופעלת על ידי המרכז הישראלי למצוינות בחינוך בשיתוף עם המינהל הפדגוגי, משרד החינוך מזה כעשור שנים (ראו פירוט במסגרת). התכנית מיועדת לתלמידים מצוינים ומטרתה להציב אתגר חינוכי מעמיק לקבוצת התלמידים המובילה בשכבה. קבוצה זו תהווה את החוליה המובילה את כל תלמידי השכבה, מתוך מגמה ליצור תרבות של מצוינות בית ספרית, הבאה לידי ביטוי בתחום הלימודי, הערכי והחברתי.

תכנית "מצוינות 2000" מתבססת על התפיסה שיש לטפח ולקדם את התלמידים המצוינים, בעלי הפוטנציאל והמוטיבציה הגבוהה, בעלי הסקרנות והצימאון לדעת ולהבין את תופעות, עקרונות ותהליכים בתחומי הדעת של המדע והטכנולוגיה. תלמידים אלה זקוקים לאתגרים נוספים שאינם זוכים להם בהכרח במסגרת הלימודים של הכתה הרגילה וחובתנו להעניק להם אתגרים אלה. הם אלו אשר יהוו את החלוץ אשר הולך לפני המחנה. ביכולתם להעלות את שיעור הממוצע הכיתתי, ועל ידי כך לסייע אף לחלשים.

התכנית כוללת תכניות העשרה ייחודיות המתמקדות בפיתוח חשיבה מדעית וחשיבה מתמטית במטרה להביא את התלמידים לאהוב מדע ולחשוב מדע. תכניות אלה מספקות לתלמידים כלים להתמודדות עם שפע המידע הזורם אליהם מכל עבר, מסייעות להם בארגון המידע, בנייתו ביקורתי שלו ובחיפוש דרכים ליישומו בחיי היומיום שלהם.

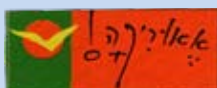
"מצוינות 2000" פועלת החל מכיתה ה ועד לכיתה ח בכל מגזרי החינוך הממלכתי,

כדי שנוכל להיות שחקנים מובילים ומשמעותיים במציאות החדשה, נדרשות מאיתנו פעולות מקצועיות משמעותיות ביותר. אם ברצוננו להוביל את העולם למצוינות ערכית, לימודית וחברתית, עלינו לדרוש בראש ובראשונה מעצמנו מצוינות זו. עלינו להתמיד בלמידה ובהבנת העולם. עלינו להכשיר את עצמנו לגישות דידקטיות חדשניות. עלינו להכיר בעובדה, כי כדי לשפר ולהתאים את המיומנויות ואת כישורי התלמידים, עלינו לעשות זאת בראש ובראשונה עם עצמנו.

טיפוח מצוינות

טיפוח מצוינים ומצוינות הינו מהלך חינוכי הכרחי לא רק כמענה הולם לאוכלוסיה זו, אלא כאסטרטגיה חינוכית מושכלת אשר עתידה להביא לשינוי ולשיפור המערכת כולה. המצוינים הם "ראש החץ" המתווה את הדרך למערכת כולה, הם הקטר המושך אחריו את יתר הקרונויות.

יש לטפח את תפיסת המצוינות כערך חברתי. על המצוינים מוטלת החובה להביט אחורה תוך כדי התקדמותם ולוודא שאיש לא נישאר מאחור. טיפוח המצוינות והמצוינים מהווה מטרה בעלת ערך חברתי לסגירת פערים, לא לפתיחתם. מצוינות הינה תרבות, מעין משקפיים דרכם אנו מחנכים את ילדינו להתבונן על העולם. עלינו לזכור כי היעדר מצוינות בחינוך, מוביל לבינוניות בחברה כולה. חובתה של חברה ללמוד מעברה כדי לבנות את עתידה. בוני המדינה ומייסדיה השאירו לנו מורשת מדהימה של מצוינות. כל מהותם ואורח חייהם של החלוצים הושתתו על מצוינות ערכית, חברתית ואינטלקטואלית. מכולנו נדרשת מצוינות, אשר מוגדרת כמאמץ, השקעה, יצירתיות ומיצוי הפוטנציאל הגלום בנו.

אווירה ותרבות בית-ספרית החותרת למצוינות.

- לטפח מצוינות ערכית בקרב התלמידים המצוינים ולחזק תחושת אחריות כלפי בית הספר והקהילה באמצעות ארגון אירועים מיוחדים ופעולות של חונכות לתלמידים מתקשים.

ליווי והנחייה

צוות מקצועי מטעם המרכז הישראלי למצוינות בחינוך מלווה את צוותי בתי הספר המפעילים את התכנית תוך כדי הפעלתה. הצוות כולל את הנהלת התכנית, צוות אקדמי מתחומי המדעים והחשיבה המתמטית ומרכזים אזוריים מתחומי הוראת המדעים. צוות זה מעניק תמיכה וליווי מקצועי למורי התכנית במשך כל שנת הלימודים, הן במפגשים אישיים, הן בערוצים וירטואליים והן בחומרים ובעזרים דידקטיים הניתנים למורים באופן שוטף.

נבחרת המורים

מורי התכנית נבחרים מקרב סגל ההוראה הבית ספרי המקומי. מורים אלה הינם מהמובילים בתחומם, רחבי אופקים, יצירתיים, דינמיים ופתוחים לרעיונות ולגישות חינוכיות חדשניות. עליהם להיות בעלי יכולת לשמש כמנחים לתלמידים בהתנסויות לימודיות מגוונות וכשותפים פעילים בתהליכי הלמידה, לסמן את נתיבי הלמידה, אך לא לסלול אותם עבורם, להנחות ולכוון את התלמידים לחקור ולהגיע אל נבכי המדע בדרכם תוך שימוש במתודולוגיות מתאימות.

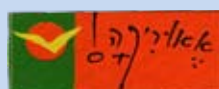
מחויבות אישית, נכונות למאמץ, השקעה ומוטיבציה גבוהים הינם מרכיבים בסיסיים הכרחיים להצלחת המורים בהפעלת התכנית. מורי התכנית משתתפים במסלול הכשרה אינטנסיבי במשך כל תקופת פעילותם בתכנית. מסלול ההכשרה מתמקד במתודיקת ההוראה ובתכנים הייחודיים שפותחו על ידי המרכז הישראלי למצוינות בחינוך. חלק ממסלולי ההכשרה מתקיימים באופן וירטואלי באמצעות אתר האינטרנט

הממלכתי-דתי, התורני, הדרוזי והערבי ברחבי ישראל ואף במספר מדינות בארה"ב. התכנית פועלת בחסות קרן סקירבול בבתי הספר היסודיים ובחסות קרן מיטשל-קליפורניה בחטיבות הביניים. בשנת הלימודים תשס"ט השתתפו בתכנית למעלה מ-10,000 תלמידים בהנחיית כ-750 מורים בארץ ובחו"ל.

התכנית פותחה על יד צוות המרכז הישראלי למצוינות בחינוך על בסיס ניסיון של שנים בהפעלת בית הספר התיכון הישראלי למדעים ולאמנויות בירושלים ועל בסיס מגוון רחב של תכניות ייחודיות לתלמידים מצוינים. "מצוינות 2000" מתמקדת בתחומי דעת מגוונים ובהם: חשיבה מדעית, חשיבה מתמטית, אסטרופיסיקה, טכנולוגיה ועוד. התכנית הינה תלת-שנתית ומופעלת בהיקף של 6 שעות שבועיות. התכנית מאפשרת לתלמידיה, ובמיוחד לילדי הפריפריה, להיחשף לחשיבה מדעית, לקחת חלק במהפכה הטכנולוגית ולהיות שותפים ומובילים בתהליך חינוכי מתמשך המותאם לאתגרים המתפתחים אותם מציבה החברה בפני מערכת החינוך. תלמידים אלה יבטיחו את המשך יתרונה האיכותי של ישראל בתחומי המדע, התעשייה והחברה.

מטרות התכנית

- לטפח מצוינות, יצירתיות ומנהיגות חינוכית בקרב ילדים ונוער במדינת ישראל, תוך מתן הזדמנות שווה לכל שכבות האוכלוסייה.
- לטפח את התלמידים כאנשים חושבים, יוזמים ויוצרים.
- להעניק לתלמידים מיומנויות למידה וחקר לפיתוח חשיבה מדעית ומתמטית.
- להגביר את המוטיבציה של התלמידים להבנת תופעות טבע ולהכרת העולם הסובב אותם, באמצעות חקר מדעי.
- לעודד את התלמידים ולחזק את ביטחונם העצמי לחתור למצוינות ולהתקדם לרמות לימודיות גבוהות.
- להכין את התלמידים המצוינים לקראת התמודדות עם אתגרי המחר.
- לחזק את המעגלים החינוכיים השונים בקרב התלמידים והמורים כולם וליצור

החוויה המדעית

במגמה להעשיר את התלמידים ולחשוף אותם לנפלאות המדע ולדרכי היישום בחיי היום-יום, משלב המרכז בתכנית "מצוינות 2000" מגוון פעילויות העשרה חווייתית במדע. פעילויות "החוויה המדעית" מאפשרות לתלמידים להעמיק ולהבין את תופעות הטבע וחוקי המדע והמתמטיקה באופן ישיר, מסקרן ומוחשי. הפעילויות המוצעות נמצאות בהלימה לנושאים המוצגים במסגרת התכנית ומזמנות הרחבה והמחשה נוספת של הנושא. מספר נושאים לדוגמא הם: הזינוק לחלב, חידות הטבע, פלאי קרומי הסבון, על סופגניות ונרות, מאז ועד היום (אבולוציה), פילים, דובים ושאר חיות גדולות, סערה בכוס מים, העולם הנסתר מן העין, לעוף ועוד. מידע נוסף אודות יחידות הלימוד אפשר למצוא באתר האינטרנט של המרכז הישראלי למצוינות בחינוך: <http://excellence.org.il>

הפעילויות המוצעות לבתי הספר כוללות מגוון של סביבות למידה: הרצאות והדגמות, סיורים במוסדות מחקר ואקדמיה, ביקורים מודרכים במוזיאוני מדע וגנים מדעיים וטכנולוגיים שונים ברחבי הארץ. הפעילויות מתקיימות בשיתוף מוסדות אקדמיים שונים כולל: הטכניון, מכון ויצמן למדע, אוניברסיטאות שונות ועוד.

תרומה לקהילת בית הספר

הובלה של מצוינות ברמה בית ספרית וטיפול מנהיגות בקרב התלמידים באה לידי ביטוי גם בחינוך למחויבות ומצוינות ערכית ותלמידי התכנית הם בין ראשוני המתנדבים בבית הספר. תלמידי המצוינות משמשים כחונכים לתלמידים בכיתות א-ג ו/או לתלמידים חלשים/מתקשים בכיתות האם. ברוב בתי הספר מתקיימים ערבים חווייתיים ומאתגרים בשיתוף ההורים, הילדים, המורים, ונציגי היישוב ו/או הקהילה. בחלק מבתי הספר משולבים גם מחנכי הכתות בפעילויות משותפות של התכנית.

האינטראקטיבי שמפעיל המרכז הישראלי למצוינות בחינוך. תכנית הכשרת המורים מוכרת על ידי משרד החינוך ומקנה למשתתפים בה גמול השתלמות.

נבחרת התלמידים

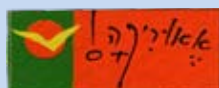
לתכנית נבחרים המצוינים שבתלמידי הכיתה. כל מועמד עובר תהליך מיון שפותח במיוחד על-ידי המרכז הישראלי למצוינות בחינוך ומכון סאלד. תהליך המיון מסייע לסגל המורים בבית הספר לבחור את התלמידים המתאימים לתכנית. התהליך כולל: בדיקת ידע, בדיקת יכולת החשיבה המדעית והמתמטית וראיון אישי הנבנה על בסיס הקריטריונים הבאים:

- בעלי הישגים גבוהים בלימודיהם.
- בעלי פוטנציאל לימודי גבוה ויכולת להתמודד עם אתגרים חדשים.
- מגלים סקרנות ויצירתיות.
- מגלים יכולת התמדה ונכונות להשקעה ולמאמץ מעבר לממוצע.
- בעלי משמעת עצמית והרגלי התנהגות נאותים וחיוביים.
- מתחייבים להשתתף בתכנית מראשית ועד סופה.

הפעילויות

התכנית "מצוינות 2000" מפעילה מגוון של פעילויות חינוכיות כמו:

- מועדון החלל ע"ש אל"מ אילן רמון, בשיתוף מכון "אשר לחקר החלל בטכניון".
- מועדון מדעי חוקר, בשיתוף משטרת ישראל.
- פרויקט גילדור להמצאה ויצירה מדעית, לתלמידי חטיבת בנינים.
- פעילויות מתוקשבות מגוונות, למורים ולתלמידים: חידונים (חלקם בינלאומיים), הכשרות, פעילויות העשרה ומפגשי וידאו.
- כתיבה והפצה של חומרי העשרה ופעילויות שונות כדוגמת מעטפות "מצוינות בקשר ישיר".
- מחנות קיץ מדעיים לתלמידי חטיבת בנינים.

היצירתית, תוך כדי למידה משותפת. כל קבוצה שואפת לצבור את מירב הנקודות בכל תחנה כדי לזכות בסופו של היום בדירוג גבוה.

תגובות הורים

"היה מרשים ומרגש לשמוע את התלמידים. כולם דברו בשבח התכנית. חלקם דברו בגאווה לא מוסתרת על העלאת ערכם בסביבה המשפחתית, על התרומה לדימוי העצמי שלהם, על העניין הגובר שהם מגלים בתחומים המדע, על גירויים וסקרנות לצפייה בערוצי המדע וגלוי עניין מחודש בקריאה ובספרייה. הילדים דיווחו כבוגרים, התייחסו בהבנה לנושא הקנאה והמתח שנוצר בשנה שעברה בקרב התלמידים שלא השתתפו בתכנית והציעו דרכים משלהם להתמודדות עם הבעיה. בנוסף ציינו את הסיוע הניתן על ידם לתלמידים חלשים ו/או מכיתות נמוכות הן ברמה הערכית של התנדבות והן בהיבט של ביסוס תדמיתם בקרב שאר התלמידים"

תגובות מורים

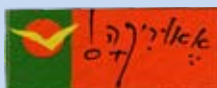
"יש סימנים ברורים של חלחול תפיסת המצוינות לתוך האווירה הבית ספרית. קיימת השפעה בית ספרית ברורה: ילדים נוספים רוצים להצטרף לתכנית והביקוש הולך וגדל. כבר בשלב הזה של השנה, תלמידים מכיתות ד' פנו בבקשות למורים ולמנהלים בכדי להבטיח את השתתפותם בתכנית בשנת הלימודים הבאה. המצוינות הפכה להיות נושא מדובר ומעורר הדים!"

אחד האירועים המשמעותיים בתכנית בבית הספר היסודיים הוא יום השיא. יום שיא הוא אירוע תחרותי, בעל אופי של "הפנינג", המשותף לתלמידי המצוינות ולכלל תלמידי בית הספר. באמצעות אירועים אלה תורמים תלמידי "מצוינות 2000" לקהילת בתי הספר כמפורט להלן:

א. תרומה לתלמידי המצוינות:

- פיתוח יוזמה, מקוריות ועצמאות ומנהיגות.
  - הקניית ערך התרומה לקהילה.
  - הגברת נוכחות התכנית בבית הספר.
- ב. תרומה למעגלים נוספים בבית הספר שאינם קשורים באופן ישיר לתכנית "מצוינות 2000":
- לימודים ב"כ"ף": פיתוח חשיבה יצירתית, מדעית ומתמטית באופן מרתק לכלל התלמידים.
  - הקניית תחושה של "גם אני יכול" לתלמידים שאינם משתתפים בתכנית.
  - חשיפת כלל תלמידי בית הספר לרעיון המצוינות, במטרה ליצור תגובה חיובית בהקשר לתפיסה חינוכית זו.
  - חשיפת מורים אחרים מבית הספר לתכנית המצוינות.

יום השיא מופעל על ידי תלמידי תכנית "מצוינות אלפיים". הם מתכננים ומפעילים תחנות שעוסקות בנושאי לימוד בהם התנסו במסגרת לימודיהם בתכנית. התלמידים בוחרים בעצמם את נושאי הלימוד בתחנות, והם שותפים מלאים בגיבוש התכנים והפעילויות. תלמידי בית הספר מתנסים בתחנות אלה במסגרת קבוצתית ומתמודדים עם פתרון של חידות מרתקות בתחומי המתמטיקה, המדעים והחשיבה

תכנית "מצוינות 2000" בחו"ל

התכנית "מצוינות 2000" פועלת בעשרות בתי ספר במספר מדינות בארה"ב ובסינגפור. בשנת 2009, השתתפו בתכנית 130 בתי ספר בארה"ב וכן 72 בתי ספר בסינגפור. המרכז הישראלי למצוינות בחינוך תרגם לאנגלית את יחידות הלימוד הייחודיות שפותחו בארץ והוא מקיים בארץ מערך של השתלמויות למורים ולמנחי התכנית בחו"ל. על פי בקשת משרד החינוך הסינגפורי נכתבה תכנית לימודים ייחודית להשתלמות מורים אשר התקיימה בסינגפור בתחילת חודש מאי, 2009. צוות המרכז הישראלי למצוינות מלווה ומנחה באופן שוטף את מפעילי התכנית בחו"ל באמצעות תקשורת וירטואלית.

המרכז הישראלי למצוינות בחינוך

המרכז (לשעבר העמותה למצוינות בחינוך) נוסד בשנת 1987, במטרה לטפח מצוינות, יצירתיות ומנהיגות חינוכית בקרב בני-נוער, תוך מתן הזדמנות שווה לכל שכבות האוכלוסייה ומגזריה במדינת ישראל ולהטמיע תרבות של מצוינות במערכת החינוך.

בשנת 1990 הוקם בירושלים **התיכון הישראלי למדעים ולאמנויות**. בית הספר מיועד למצוינים שבתלמידים מכל רחבי הארץ. לבית הספר, הפועל בתנאי פנימייה, נבחרים תלמידים מצוינים בתחומים הבאים: מדעים, מוסיקה, אמנות חזותית ומדעי הרוח. אוכלוסיית התלמידים מגוונת מאוד ותלמידיה נבחרים מכל המגזרים ושכבות האוכלוסייה – יהודים וערבים, דתיים וחילוניים, ותיקים ועולים, בני קיבוצים, מושבים, ערי פיתוח והערים הגדולות.

המרכז פיתח ומפעיל תכנית חינוכית ייחודית "**מצוינות 2000**" שמטרתה הן לתת מענה לתלמידים מצוינים במערכת החינוך וליצור תרבות של מצוינות בית ספרית (ראו מידע על התכנית בכתבה זו).

מכון צ'ייס להכשרת מורים למצוינות מהווה את זרוע ההדרכה של המרכז הישראלי למצוינות בחינוך. המכון מקיים כ-25 מסלולי הכשרה בתחומי הוראת תלמידים מצוינים בתחומי המדעים הניסויים, החשיבה המתמטית, הטכנולוגיה ועוד. המכון מפתח את כלל יחידות הלימוד והאמצעים הדידקטיים השונים, המופעלים במסגרת תכניות המרכז השונות ובמיוחד עבור תכנית "מצוינות 2000".

בשנת 2004 הקים המרכז הישראלי למצוינות בחינוך את **המרכז ללמידה מתוקשבת** מתוך מטרה ליצור שינוי חינוכי ותרבותי בתהליך ההוראה והלמידה בקרב המורים והתלמידים וזאת תוך שימוש מושכל בכלים הטכנולוגיים ובערוץ התקשובי המתפתח, אשר תופס חלק מרכזי בחיי החברה. הפעילויות המתוקשבות מגוונות וכוללות: חידונים בין תחומיים, קורסי הכשרת מורים, שיעורי העשרה, הרצאות מקוונות ופעילויות בין לאומיות בין תלמידי "מצוינות 2000" מישראל לחבריהם המשתתפים בתכנית בעולם.

